

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczá-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petsor 5 kr. Hirdetés-helyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 » — »

Negyedévre . . . 1 » 50 »

Egy hónapra — » 60 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 » — »

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra — » 80 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 » — »

Negyedévre . . . 2 » 50 »

Egy hónapra 1 » — »

Egyes szám ára 4 kr.

Márczius 15.

1848—1895.

Midőn a korszakalkotó dicső napra s a hozzá fűződő nagy dolgokra gondolunk, végtelen örömmel és lelkesedésnek kellene fakadnia lelkünkben. Egy pillanatig csakugyan érezzük is az örömet és a lelkesedést, mert hiszen a visszaemlékezés akaratlanul elragad.

De midőn a jelen időt is szemügyre vesszük, különösen pedig ha párhuzamot vonunk az akkori és a mostani dolgok között, mi tagadás benne, sok visszás érzelmek jelentkeznek.

A reárendített dicsőhimnuszokba zavaró hangok keverednek. S az örömet a fájdalom és a lelkesedést a lehangoltság kezdi felváltani! —

Milyen idők és milyen emberek voltak akkor! s milyenek vannak most! A távolság közöttük mérhetetlen. S a különbség óriási!! —

Akkor valóságos óriások jártak itt ezen a darab földön. A mai törpék alig látszanak ki amazoknak lábnyomaiból.

Akkor a legönzettelebb hazafiság s a leglángolóbb hazaszeretet, hangosan és erőlesen megkövetelte a maga jogait.

Ma a rideg és önző megalkuvások idejét éljük.

Akkor a mesebeli hétmérföldes lépésekkel törtünk előre.

Ma rákmódjára, lassan, de biztosan haladunk, hátrafelé.

Akkor fölemelt fővel törekedtünk arra, hogy nemzeti aspirációinkat és intézményeinket, az újabb korszak kiváncsi szeméért tovább fejlesszük.

Ma ezek többé-kevésbé agyonreformálva és tönkresilányítva, romjaikban, a pusztá hatalom eszközeivé lettek.

Akkor a legfőbb jelszó volt az áldozatkészség.

Ma az uralkodó felfogás a konczlesés.

Akkor megannyi magasabb ideál lebegett előttünk.

Ma a prózai sablon megtagad minden ideált.

Akkor a legnagyobb mérvű, igazi alkotások, gondviselészerű inspirációra, mintegy pillanat alatt létesültek.

Ma a kellelten reformok erőltetésével pazaroljuk el időnket és erőnket.

Akkor a legtermészetesebb különbségek dacára is egyek voltunk.

Ma az egység mellett is szétszakadozva vegetálunk.

Akkor minden felekezett, a haza jogaiért és érdekeiért folyt küzdelemben, meg egyezett és egyetértett.

Ma a politika egymással szembe állítja, s ezzel a haza javát veszélyezteti. —

Akkor valóban elementáris erővel tört ki a szabadság utáni vágy és törekvés.

Hol van ma a szabadság?

Akkor az igazi és hamisítatlan szabadság élt és uralkodott.

Hol van ma akár csak a látzata is!?

Valljon ki merte volna megjövedőlni 1848-ban? — majd hová jutunk 1895-ben!! —

A somogyi pontok és Arad város.

Somogyvármegyének a mezőgazdasági válság sanálása tárgyában a kormányhoz intézett; s pártolás végett minden törvényhatósággal közölt ismeretes feliratát Arad sz. kir. város a visszautasítás jellegének hangsúlyozásával tudomásul vette azért, mert a közgyűlés úgy látja, hogy ama nevezetes somogyi pontok a néppárt programjának valószínűsítésére egyengetik az utat!

Tehát nem az a baj, hogy Somogyvármegye mozgalma káros, vagy fölösleges, vagy kivihetetlen, vagy időelőtti. Nem. Hiszen Arad tanácsának bölcsessége is belátta a program jóságát, czélszerűségét és pártolólággal terjeszté a közgyűlés elé! Hanem csupán az a baj, hogy — összhangzik a néppárt programjával! Tehát nem kell.

Inkább maradjon a rossz, fáradjanak és küzdjenek hiába a gazdák, szegényedjék tovább a nép; — de a jó nem kell, mert a néppárt találja fel!

Ugy látszik, az egyházpolitika füstje a liberális uraknak minden ételt megközmásított.

A vatikán és a néppárt.

E czímen azt írja a Hazánk, hogy Schönborn bíbornok és Steiner püspök magán dolgokban voltak Rómában. Az osztrák ker. szociális párt és a néppárt ügye ő szentsége előtt szóba sem került. Rampolla államtitkárral igenis beszéltek e dolgokról, még pedig — ugyancsak a Hazánk szerint — a nála tisztelgő főpapoknak majdnem szóról-szóra ezeket mondta az osztrák keresztény szociális párt és a magyarországi néppárt ra vonatkozólag:

Róma nem hagyja magát rászédetni azoktól, a kik oly itéletet szeretnének kicsikarni, a mely akár Ausztriában a keresztény szocialisták, akár Magyarországon a néppártiak törekvését a keresztény elvek kultuszának az állampolitika egész vonalán át föntartása érdekében elítélje.

Róma Ausztriára nézve éppen úgy, mint Magyarországra nézve tisztán látja a dolgok állását. Az apostoli szentszék nagyon jól tudja azt, hogy Ausztriában a keresztény szociális párt, Magyarországon pedig a néppárt küzdeni kénytelen s a militáns egyháznak igen becses tartalékát alkotja, a melynek hivatása erőlyes ellenállást kifejteni a kereszténytelen és szektárius támadásokkal, valamint a kormányon levők gyengeségével szemben. Rampolla szavai szerint: »Et contre la faiblesse des gouvernants.«

Róma továbbá nagyon jól tudja, hogy Ausztriában is, Magyarországon is, az állami hatalom a vallástalanság rohamaival szemben gyöngye, sőt azokban engedékenysége által közreműködő. Ennélfogva Róma Ausztriában nem hogy elnémitani és megsemmisíteni igyekeznék a keresztény szociális pártját, sőt azt kintartásra hajlandó buzdítani és arra fogja figyelmeztetni, hogy csak folytassák a keresztény társadalmi elvek védelmét, s maradjanak a püspökökkel mindenkor és mindenben egyetértők.

Ezeket mondta Rampolla privátbeszélgetés közben de utasítást nem adott egyik főpapnak sem, mert nem is adhatott.

Koholt pápai levél.

Egy hét előtt közölték az osztrák és a magyar lapok, hogy a pápa Lichtenstein Alajos hercegnek Schönborn bíbornok Rómába utazása ügyében levelet írt volna; Lichtenstein herceg ezzel szemben kijelenti a »Reichspost«-ban, hogy ily levél hozzá egyáltalán nem érkezett s addig is, míg ilyet nem kap, a közölt tartalmát a liberális sajtó koholmányának deklarálja.

Egyházipolitika és minisztertanács.

Tegnapelőtt minisztertanács tartatott. A minisztertanács állítólag az egyházipolitikával foglalkozott, s meghatározta a módosításokat, melyeket a főrendiházi tárgyalás folyamán a vallás szabadságról szóló törvényjavaslatra nézve hajlandó elfogadni. Hogy e módosítások miben állanak, persze ezt a politikai mostani szokás szerint, még korán volna a közvéleménynek is tudomására adni.

Postamesterek, mint anyakönyvvezetők.

A magyarországi postamesterek mozgalmát indították, s mint hírlík, a belügyminiszterhez kérvényt is intéztek az iránt, hogy mint állami anyakönyvvezetők alkalmaztassanak. Leginkább arra utalnak, hogy legjobban helyhez kötött hivatalnokok, s hogy a felelősség iránt legfőbb érdekük van. A kereskedelmi minisztert is felkérték kérelmük támogatására.

Lapszemle.

Budapest, 1895. márczius 14.

A Magyar Állam a pár nap múlva a főrendiházban szönyegre kerülő egyházipolitikai 2 utolsó javaslat sorsáról cikkeznek. Erélyesen buzdítja a főrendeket, hogy mindkét javaslatot buktassák meg, mert ha ezt nem teszik, önmagoknak ártanak a legtöbbet, de egyúttal a haza legszentebb érzelmei is azt kívánják, hogy e javaslatok feltétlenül levéssenek a napirendről.

Hazánk írja, hogy állandó panasz, miszerint a magyar parlamentben, nincsenek arányosan képviselve a különböző társadalmi osztályok: Csak egyedül a jogászok túlsúlyával találkozunk. Ez az oka, hogy az újabb időben magok a törvényhozók sem érdeklődnek a közlekedésügyi politikáért.

A Pesti Napló »Egyházipolitikai kongresszus« gúny cím alatt az agrár eszméket gúnyolja ki szokott hetvenkedő modorában s azt mondja, hogy azok, akik az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ügyeit intézik, képtelenek minden komolyabb akcióra és csak arra jók, hogy amit a kezükbe vesznek, alaposan kompromittálják. Képesség, rátermettség, hivatottság és mandátum nélkül kapnak bele országos ügyekbe és rendszeren pórul járnak.

A Magyarországon Ugron Gábor védelmezői saját pártját a Kossuth-Justh párttal szemben, s kimutatja, hogy milyen ellenzék lesz a függetlenségi párt, ha a Justh-féle elvek jutnak diadalra.

Az Egyetértés-ben Kossuth Ferenc »A szavak értelmezéséről« cikkében válaszol a »Magyarország«-nak és ebben megjegyzi, hogy amaz tökéletesen félreérti minden nézetét, elvét és álláspontját. Sajnálja, de reményli, hogy mikor a cselekvés terére lép, az ország függetlenségi választói jobban meg fogják érteni.

A Nemzet azt tartja, hogy a fuzió kérdését nem lehet már sokáig elodázni; nagyon csodálkozik, hogy az ellenzék még most is húzódzik tőle, pedig éppen ők nyernének általa legtöbbet.

A Nemzeti Ujság a viczinális vasutaink építésénél előforduló szédelgéseket leplezi le. Magyarországon rendszeren a képviselők nyelik meg a vasutépítkezési engedélyeket, kik aztán belevonják azon községeket, melyiken a vasut áthalad s azokat olyan óriási hozzájárulásra kényszerítik, melyek a községeket tönkre teszik, ők pedig zsebrevágják a nagy sápot, jöllehet semmit sem tesznek érte. Erélyesen sürgeti ez állapotok megszüntetését.

A Magyar Hírlap elmondja, hogy egy főrendiházi tag által a ki egyszermind nyugalmazott tábornok jelentette ki a közös hadügyminiszter: »A míg én hadügyminiszter leszek, nem lesz sem magyar katonai akadémia, sem magyar katonai közép-iskola.«

A Pesti Hírlap azt mondja, hogy a multak minden tanulsága föllázad az ellen, hogy Apponyi, Ugron és Szapáry a politikai erkölcs-bírák szerepét játszik és új politikai tiz parancsolattal ajándékozzák meg a nemzetet.

A Budapesti Hírlap »A dinasztikus hadsereg« cikkében azt mondja, hogy a Krieghammer közös hadügyminiszter zivés volt megfesteri, azt a sötét háttért, melyből a katonai kérdés a szabadelvű fölfogás szerint áll. Bánffy Dezső báró, Pulszky Gusztáv, Tisza Kálmán is ezt mondta de felöltöztetve liberális áruhába, Andrásy Gyula már diszruhába bujtatta. A kéz Jákobé, de a hang a — Grivicsiesé.

A Neues Pester Journal a tegnapi országgyűlésen engedélyezett viczinális és helyi érdekű vasutak föbbjeit ismerteti s kimutatja, hogy melyik minő fontossággal bír.

A Pester Lloyd a nyitrai választások alkalmából mit tehetne egyebet, mint hogy a néppártot rágalmazza és ostromozza s azt tartja róla, hogy szégyen és gyalázat (sic) egy ilyen párt létezése Magyarországon.

Nagyvárad város közügyei.

Városi közgyűlés.

Dr. Beóthy László főispán előlülése mellett jelen vannak:

Andriska Károly, Balogh Döme, dr. Baróthy Ákos, Beczkay Lajos, Bertsey György, dr. Bozóky Alajos, Csobánczy Lajos, Déry János, Fekete László, Frankl László, dr. Friedländer Sámuel, Gyöngyösy Lajos, Guttmann József, Hlatky Endre, dr. Hoványi Ferencz, Hoványi Géza, Kaczián Károly, Kékus Vidor, Knapp Ferencz, dr. Konrád Márk, Kunyhósi János, Löbke Henrik, Mészáros József, Mihálovics János, dr. Molnár Imre, Papp István, Reismann Mór, Rimler Károly, Rók Ignátz, dr. Sarkadi Lajos, Serdült Bálint, Stark Gyula, Stern Herman, Szmetka György, Szokoly Tamás, Tóth Ferencz, Weisz Károly, Andrényi Lajos, Bognár Sándor, Bottó Ferencz, Diósi Lajos, Deutsch K. Ignátz, Farkas Izidor, dr. Grósz Albert, Grunvald Henrik, Hering Sándor, Huzella Gyula, Inceze Lajos, dr. Korda Kálmán, Mihelfi Adolf, Moskovits Mór, Mihelfi Pál, Molnár Lajos, Moskovits Miksa, dr. Munk Béla, Müller Salamon, Némethy Károly, Nyiry György, Pallay Lajos, Papp György, Rádl Odön, Rendes Vilmos, Sal Ferencz, dr. Sonnenfeld Zsigmond, Szeghalmi Bálint, Weinberger Jakab, Weiszlovits Adolf, Rác Mihály, Dus László, ifj. Rimler Károly, dr. Gram Károly, Cseh Zsigmond, Papp János, Bordé Ferencz, Darvassy Lajos, Busch Dávid, Ragány János, Komlóssy József, Jablonszky Emil, Nemes Jenő, Szántó Lajos, Szűts István.

Rác főjegyző fololvassa a polgármester havi jelentését.

A magy. kir. belügyminiszter körrendeletét, a melyben ő felsége legfelsőbb köszönetét közli az Albrecht kir. herezeg elhunytá alkalmából tanusított gyász és részvétért, egyszerűen tudomásul vétetik.

Választások.

Mig a megejtendő választásokra vonatkozólag, a kijelölő-bizottság munkáját elvégzi a közgyűlést a főispán fölfüggeszti.

A kijelölő-bizottság elkészülvén munkálataival adópénztári ellenőrré Lakos Lajos első osztályú számtisztté Mátrai György, II.-od

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

A püspöki tábor.

(A »Tiszántul« eredeti tárczája.)

1849 június havában Püspöki alatt mozgalmas élet volt.

Szathmárról jöttem Váradra; fura dolog volt akkor utazni; nem számítva a nadányi fuvaros gyarkó voltát, minden falu végen vasvillás, lándzsás őrség kérte az igazságot; bemenni csak lehetett, de már kijutni bajosabb volt, ott már faggattak erősen: ki vagy? mi vagy? hova utazol? hallottam megjegyzést hogy az ilyennek most a táborban a helye, pedig hát én már arra kínálkoztam, de csak a zünder gyárba akartak alkalmazni, az meg nekem nem izlett.

Nagy-Károlyban már erősebben fogták a dolgot. Ott a városházába kísérték, de igazságom (utlevél) rendbe lévén, láttamozva lett, s mehettem tovább azzal az utasítással, vigyázzak, Debreczenbe a muszka; Endrődnél nehezen eresztettek ki a vármegyéből, Szalaesnál nehezen be a vármegyébe, átestem ezen is, megérkeztem Székelyhidra, ott rémhíreket hallottunk a muszka Nagy-Létán van, sőt már Diószegen is van, mi jöttünk tovább, Jankát elhagyva, Félegyháza felől óriási porfelleg emelkedett, no most már benne vagyunk, itt a muszka; nem azt volt, nagylétai népfölkelők voltak, 40—50 szekérral, s elmondták, hogy püspöki alól jönnek, ott van 100,000 ember, őket küldik haza, mert náluk már a tengeribe, buzába bujkál a muszka, »mi uram mellbe megyünk vele, ott fojtjuk rakásra.«

Bihar és Püspöki közt a szőlőhegyek alatt akadunk a tábor első nyomaira, népfölkelők voltak, az Érmellékről, leginkább vasvillával fegyverezve, a mezőn százával állott a szekér. Itt volt Bernáth Gida főhadiszállása, egy echoszekerem. Püspöki alatt, hol a három ut összejön, oly nagy volt a tolongás, hogy alig lehetett a községbe jutni, az szintén tele volt kocsiival, emberrel, delután két óra lehetett, éppen az az idő, mikor a váradi nők az élelmet hozták ki, három óra körül érkeztem Váradra, a város egészen üres volt, atyám házához hajtattam, csak egy nőcselédet találtam, atyám a táborba volt.

Még azon nap kiválasztottam atyám golyó fegyverét (akkor úgy mondtuk kugelstutz), hiába kért a nőcseléd ne menjek, megöl a muszka, mentem; Püspökibe elfogott az őrszem, szigoruan meg volt tiltva a tábor elhagyani, hiába mondtam, hogy én csak most megyek a táborba, váradi nemzetőr, tehát szökevény vagyok, kísért a parancsnokhoz, a városháza előtt több tiszt állott, velük Sántha Gyuszi bátyám, a vármegye alispánja; szorult helyzetben megszólított: »Gyuszi bácsi!« reám néz »hát te hol jársz itt?« »apámat keresem«, »eredj Kis-Szántó-felé ott van Ferus«, »igen de kísérnek«, ő azután megmondta az őrnök, hogy jó járathat vagyok bocsásson szabadon.

A mint a községet elhagytam, a kisszántói uton csakhamar a váradi nemzetőrökre akadtam, ezek ismerősök voltak, találkoztam Poynár nemzetőr kapitánnyal, ez volt atyám parancsnoka, ő közlegény volt, sátorához vezetett, itt is azzal fogadtott atyám »mit keressz itt«, de ő már hozzá tette, »egy fiam már elveszett,

egy veszendőbe van, és te is ide jössz«, de hát ugy volt akkor mindenki.

Harminez ember volt a galyakból összerót sátorba, bekvártélyoztam én is, esteledett; a tábor nem volt szabad elhagyni senkinek, de hát esteledett, összeszedtük magunkat hattan, s a népfölkelőkön keresztül, tehát a tábor háta mögött mentünk Püspökibe vacsorálni, telkeken, udvarokon át, bejutottunk Szboraihoz a püspökség ottani tisztéhez, ott lakott hol most a plébánia van, volt néla néhány tiszt, jól vacsoráltunk, 10 óra után indultunk vissza, akkor még a Kis-Körös élő viz volt, egy palló vezetett át rajta, elől ment Sinay a sátor histriója, be volt rugva erősen beesett a vízbe, mi neveltünk de nem sokáig, mert a pallót fölemelte, s be lökte a vízbe, az eluszott, a nagy utra nem mehettünk ott ór állott, s nem volt egyéb mint ugrani, ki a víz tulpartjára, ki a közepére, mint kiöntött ürgék értünk a sátorba.

Másnap tájékoztam magam a tábor helyzetéről, a kis-szántói uton volt felállítva a váradi nemzetőrség, közel 3000 ember többnyire vadászfegyverrel, a borsi uton állott két század Boeskaí gyalog, kék attila fehér zsinorral ujonczok, odább egy század ujoncz honvéd, majd két század Reis Kösztricz huszár, Váradon ujonczozták s az ezred kiegészítésére voltak szárvá, a szélső balszárnyon három ágyu: két három, és egy hat fontos; a váradi nemzetőrök háta mögött állott a debreczeni menekült nemzetőrség, mintegy 500 civis, szidták a muszkát, de szidták a magistratust is (ugy nevezték akkor), hogy beeresztette a nemes városba a muszkát, no azután volt részük benne bőven,

oszt. számtisztte Csáky Lajos, második II-od osztályú számtisztte Magyar Jenő egyhangulag megválasztottak. A községi bírósági végrehajtói állásra kijelöltettek Dajka Sándor, Széplaky István, Marosy Károly. A megéjtett szavazásnak a következő eredménye volt:

Dajka Sándor kapott 21

Széplaky István 4

Marosy Károly 57 szavazatot. E szerint Marosy Károlyt a főispán megválasztottnak jelentette ki.

A 8-ik gyógyszerár.

A mult közgyűlésen a 8-ik gyógyszerár illetőleg megkérdendőnek találta a jogügyi bizottságot, ha valjon a gyógyszerár engedélyezése mellett a személy is ajánlatba hozható-e? A jogügyi bizottság ezt megengedhetőnek tartja.

Dr. Beöthy László előre kijelenti, hogy bár ellenkező véleményen van, mint a jogügyi bizottság, de ő a bizottság véleményét magára kötelezőnek tartja. Mivel pedig a gyógyszerár felállítását a közgyűlés már a multkor kimondta, most csak a fölött kell határozni, ha a jogügyi bizottság véleményét, vagy a Szokoly Tamás indítványát fogadják-e el, ki is indítványozza, hogy Szücs Samuel részére kéressék a gyógyszerár. A közgyűlés nagy többsége elfogadja Szokoly indítványát.

A tanács előterjesztése.

A Guttman József építkezéséről kifolyó utca rendezése tárgyában a törv. hat. bizottság szemben a tanács véleményével azt fogadja el, hogy a Guttman telkének egy része vétesék meg.

56 szóval 29 ellen a tanács javaslatát elfogadják.

A Farkas József és Magyar Klára köztér átengedése iránti kérvényük a jövő közgyűlésre tüzetnek ki.

25. §.

Hevesvármegye átiratban kéri a közgyűlést hogy a 25. § ellen irjanak föl. A tanács az egyszerű napirendre térést javasolja, mert hiszen a kvalifikált ifju még akkor is előnyben részesül a hadseregben, ha két évig is szolgál; az idegen nyelv tanulása mindenkire nézve fontos; a tisztí vizsgát magyarul is le lehet tenni; ha nem sikerül az előző évben a vizsga, ugy sem kell két évet szolgálni, mert a szabadságolás kilátásba van helyezve; de meg a sze-

gény fiukra nézve jótétemény ha nem nevezik ki tisztnek, mert nem kell a költséges tiszt ruhát megcsináltatnia.

Szokoly Tamás kéri a Hevesvármegye átiratának fölolvását, s indítványozza, hogy pártolólá irjanak föl.

Megejtetvén a szavazás a Szokoly indítványát nagy többséggel elfogadták.

Az állandó színház.

A kitűzött pályázatra két munka érkezett be, de egyik sem vehető figyelembe. Epen ezért fölkérendőnek találják a Felner és Helmer cégét, hogy készítsenek egy tervet 250.000 vagy 300.000 forint költséggel 1000 nézőre. A közgyűlés ez értelemben határoz.

A tanács előterjesztését, egy polgári iskolai tanári állás rendszeresítése tárgyában, elfogadják oly feltétel alatt, hogy az állás csak a jövő iskolai évre rendszeresítettessék.

Nagyvárad-i ipar.

A város középületeinek vízvezetékekkel leendő berendezésére vonatkozó ügyben, — melyet lapunk tegnapi számában bőven ismertettünk — a tanács indítványozza, hogy a Walsler F. cég ajánlata fogadtassék el a helyi iparosok olesőbb ajánlatával szemben, mivel a Walsler cégben több garanciát és szakértelmet lát, mint a helyi iparosokban.

Kunyhóssy János, ha a tényállást nem ismerné talán elfogadná a tanács javaslatát, de minthogy a dolgok mibenléte felül tisztában van, ki kell mondania, hogy nagy csalódásban van a szakértő, ha azt hiszi, hogy csak kevés a különbség az ajánlatok között. Két épületre, melyek még föl sincsenek építve kész költségvetéssel álltak elő, de nem a többi épületekre nézve is. Miért? Mert ez alkalmas a közönség meglévesztésére. Ugyanis a két szóban lévő épületnél (a tüzér és Ferencz József kaszárnya) jelentékenyebb részben szerepel a vasszerkezet, a melyekre 30% engedményt ad a Walsler cég, míg ez a többi épületeknél nem ugy van s pedig sok más dologra nézve csak 2% engedményt tesz. Az összes munkálatok körülbelül 50—60 ezer forint tesznek ki s így körülbelül 7000 forint előnyösebb a helyi iparosok ajánlata, mint a Walsleré. Arra vonatkozólag, hogy nem látnak vagyoni biztosságot a helyi iparosoknál azt feleli, hogy a pályázatban 500 forint biztosítékot kívántak. Azt le is tették. Hát miért nem kértek többet? Szakértelemre pedig

Az őrnagy legényével lóra ült, én atyámmal szintén a csődület közé igyekeztem, atyám a partról dikezőzött olyanfélét, hogy a magyar nem orgyilkos, nem ért semmit, a szekereket feltartóztatták, a foglyokat bántalmazták s ösztört podgyászukat szórták szét, az őrnagy a csődület közé vágatott, lerántották lováról s csak megütlelve tudott menekülni, legénye nyargalva ment a táborba, rövid időn a huszárok egyenkint száguldoztak elő, ütöttek, vágta, a nép szitkozódva, jajgatva menekült, a huszárok kergettek, vágta, míg az őrnagy le nem parancsolta őket és így az ebéd nem jól ütött ki, a foglyokat Váradra kísérték.

Másnap, szerdán délután hire futott, hogy megjíedt tőlünk a muszka s Debreczent elhagyta, ki volt nagyobb legény mint mi, pedig hát a dolog ugy volt, hogy az a Debreczenig nyomult orosz hadsereg csak egy szakitmány volt és most visszarendeltetett a Tisza jobb partjára, esütörtökön reggel a rendes csapatok s ágyuk Debreczennek indultak, majd Tisza-Fürednél Korponayhoz csatlakoztak, a népfölkelés haza ment s mi délután vissza Váradra.

Elöttünk ment Salamon András várad-ujvárosi plébános veres keresztrel, szegény megadta az árát, tömlőzözték, mint pecezőllósi plébános halt meg, vele Darai Mátás most sályi plébános, akkor olaszii káplány, erős parancsolat volt, hogy lövöldözni nem szabad, igen ám, parancsolhattak már, addig ropogott a puszka míg történy volt, még az irgalmasok zárdája előtt is lövöldöztünk, így szalasztottuk mi meg a muszkat.

épen nincs szükség, mert azt a legutolsó lakatos inas is elvégezheti. Indítványozza, hogy a munkák adassanak annak, ki a legolesőbb ajánlatot tette.

Busch Dávid fölvilágosításokat ad.

Bertsey. Egyszerűen kiirták a pályázatot a munkákra. A helyi iparosok megkésztették a mintákat s beadták ajánlataikat. De a Walsler-czég különféle ajánlatokat tett hogy ezáltal zavart csináljon. Nem is szólva arról, hogy az itteniek adták be a legelőnyösebb ajánlatot de azt is tekintetbe kell venni, hogy az ez egész pénz itt marad. Míg a Walsler-czég porosz munkásokkal dolgoztat s mindent külföldről hozat. De különben is Vitsay már 20 vízvezeték készített s azokat átvették minden baj nélkül s a Walsler-czég szerelője még 3 évvel ezelőtt kilit árult Pesten.

Hlatky ugy véli, hogy ilyen nagyfontosságú dolgoknál jobb nyugodtan tanácskozni. Ha nem fogadja is el a tanács javaslatát, de tisztelettel hajol meg előtte. Ugy tűnik föl, hogy a dolog még nincs egészen tisztázva. Indítványozza, hogy a rendes árverésnél megtett legolesőbb ajánlat fogadtassék el.

Uj László-malom.

A tanács az uj László-malom részére indítványozza, hogy a város 25 részvényt jegyezzen.

Dr. Sonnenfeldet az indítvány alapos megokolása meglepte. Azt hitte, hogy ha annyira szíven viseli a város az uj iparvállalat érdekét, legalább is 100 drb részvényt fog alairni. Illik hogy az indítvány hozassék összhangba a megokolással, ebből kifolyólag indítványozza, hogy 50 részvényt irjanak alá.

Sal polgármester fölszólalása után Sonnenfeld visszavonja indítványát s a tanács indítványa elfogadtatik.

Az uj szabályrendelet.

Beczky Lajos, mivel e rendeletet nagyon fontosnak tartja, s mivel a tervezeten változás történt, indítványozza, hogy adassék vissza, nyomassék ki s csak a jövő közgyűlésen tárgyalassék.

Farkas Izidor nem fogadja el a Beczky indítványát. Az csak ürügy az elhalasztásra. Nem forog fenn semmi ok arra nézve, hogy ne tárgyalhatnák ma e kérdést. (Zaj.)

Dr. Sarkady Lajos (hosszantartó zaj; Eláll!) Az elnök még nem mondott ki végzést s ép azért igen meg lepi őt a közgyűlés viselkedése (Ah! Zaj, nevetés.) Nem lát semmi okot a miért el kellene halasztani a tárgyalást. Semmi lényeges változás nem történt a szabályrendelet eredeti tervezetén.

Hlatky szól még az elhalasztás mellett s ily értelemben mondja ki az elnök a határozatot.

Különféle ügyek.

A tanács javaslata, a vízvezeték bevezetése kedvezményeinek kiterjesztése iránt, ugyanannak jelentése a Széchenyi-téren Müller Salamon által építendő »Kioszk« tárgyában, ugyanannak előterjesztése, a város részére szükséges tűzifa kiszállítására megtartott árlejtés eredményéről, egyhangulag elfogadtatnak.

A Pecezapatak.

A Pecezapatak rendezése a főmérnök terve szerint ugy volna megejtendő, hogy az árvizek elvezetésére külön csatorna volna építendő.

Szokoly kéri az ügy tárgyalását a jövő közgyűlésre kitűzni.

Szmetka György nincs ellene az elhalasztásnak.

Pap János: A főmérnök által készített tervezet csak kiindulási pont képen volna elfogadandó. A pénzügyi és jogi oldala a dolognak csak később jön döntés alá. Ez semmi kötelezettséggel nem jár.

A Kunyhóssy hozzászólása és Pap János fölvilágosítása után a tanács javaslatát elfogadják.

Egyhangulag.

A tanács előterjesztését a szakbizottságok kiegészítése iránt;

ugyanannak jelentését a katonai kincstár-

ezek háta mögött — mint már említettem — a bihari ut mellett volt az érmelléki népfölkelés; azt mondták a bihari hágón van 18 ágyu, nem láttam, nem is hiszem, hogy oda állították volna; erről a táborról írta Kossuth Bémnek, hogy: »püspöki alatt 10.000 főnyi sereget vontam össze«. Hát lehetünk annyian, de távol állt e tömeg attól, hogy seregek mondassék.

Vezéreink voltak Szépszőgi alezredes és Marsó őrnagy; legtöbb erélyt s mozgékonyt fejtett ki Sántha György alispán, ki majd kocsin, lóháton, gyalog, szüntelen közöttünk forgott, datumokat nem idéztem sehol, emlékezetből írok, s így azt nem tudom, inkább emlékszem a napokra, jól tudom, hogy kedd napon 10—11 óra közt riadót doboltak, mindennapi szokás volt, egykedvűen rukkoltunk ki, egyszer látjuk, hogy nyargalásznak a parancsisttek, majd jön Marsó, Sántha itt a muszka. Keresztes felől nagy porfelleg látszott, felkészültünk csatarendbe, egyik jelentés a másik után jött, itt a veszedelem, azután sült ki, hogy a sárréti népfölkelés nincs semmi baj, de mégis baj lett ebből. Hogy már nem volt ellenség, atyám oda-szólt Sánthának, »ha már fellármáztatok, engedj meg, hogy Püspökibe ebédeljek.« »eredj Ferus« volt a válasz, bementünk, ahol a két ut összevág találkoztunk egy huszárőrnaggyal, az beszélt, hogy a sárrétiakkal érkezett egy szekér-vonat, mely szállítja Debreczenből a fogoly oszták-tiszteket, az őrnagy velünk tartott, jött Szboraihoz ebédre, még le sem ültünk, nagy láрма esett a városháza előtt, az ablakból láttunk szekereket s nagy népesődületet, a fogoly tisztek jöttek meg, és a püspöki nép megtámadta őket.

ral a várkastély és katonai kórház épület után fizetendő vízhasználati díjra kötött egyezség tárgyában;

ugyanannak jelentését Schadeberg Béla vízhasználati díj iránt beadott ajánlatára vonatkozólag elfogadják;

ugyanaz a »Nagyvárad takarékpénztár« által a községi iskolai alap javára tett alapítványról szóló oklevelet beterjeszti;

ugyanannak jelentése a Pollák Ede és Sonnenfeld József által tett alapítványi oklevelek tárgyában;

A nyugdíjbizottság jelentése, a nyugdíj-alap zárszámadásáról.

A nagyvárad ipartestület köszönő irata, a részére díjmentesen adományozott telekért, tudomásul vétetik.

Karcolatok.

Megkivántam a politikát. Elhatároztam, hogy elmegyek a — kuforrásához. — Prenumeráltam reá, hogy majd átrándulok Nyitrára, hogy lássak egy — eleven — szabad — választást. —

Igen ám: az ember tervez és — a kereskedelmi miniszter végez. A kereskedelmi miniszter nem akar odabocsátani.

De hát mi köze a kereskedelmi miniszternek az én — jóakaratu kirándulásomhoz? Bizony nagy köze van hozzá — nem ad — potyajegyet! —

Hadd beszéljek erről a dologról komolyan, mint illik. — Még sokkal behatóbban kívántuk szolgálni a közügyeket. Folyamodtunk azért, a mi a helybeli kollégáknak is megvan. — A miniszter kérelmünkkel elutasított. —

Persze megint a princípálisunk hibázta el az egész dolgot. Bemutatott egy pár számot a mi — lapocskánkból. Hát hiszen ez volt a — legjohb — ajánlat. —

De végre is: ime megint egy darab — igazság — egy darab — egyenlő mérték! —

S már most én csak azt resteltem, hogy a princípálisunk így — kompromittálta — magát? — dehogyl! — a kereskedelmi minisztert!! —

»Nagyvárad« felkapta Udvarit. — Egyuttal Budapestnek is leadta. — Budapestről azután kibetűzte Debreczen. — Nagyvárad már most — divatos szokás szerint akár — a közvéleményre hivatkozhatik. —

Lám így gyártják a liberális ujságírók a mondva csinált — nagy kérdéseket!

De hát mire való ez?

Saját vallomásukra utalok, mely szerint lapjukat kizárólag — üzleti szempontok szerint csinálják, tehát úgy írnak, hogy a lap minél kelendőbb legyen!

Magasztos cél — ugy-e bár?

De hát jó-e akár csak — eszköznek is? —

Például a jelen esetben — az udvari-in-ségesek — bizonyosan egy egész csomót megvásároltak a lapból? — hogy ez a kitűnő szellemi táplálék? — valamelyes új erőt öntsön beléjük!

Ime ez lehet odaát az egész — profit! — S hátha a királyi ügyész is megvenne egy példányt, s komolyan — végig is olvasná?! —

De a kedves szomszéd — azóta — már tovább is utazott, — Udvari után Báránd! — Báránd után Nagyszalonta! —

S hát aztán? — ha így siet még utóbb elér — teszem azt — Gesztig?! —

Jeremiás megint lamentál a »Szabadság«-ban. — Sehogysem tetszik neki, hogy a parlamenti dolgok nem mennek az — ő — azazhogy — a kormány gusztusa szerint! —

Hangosan jajveszékkel: hogy ime odáig jutottunk, hogy már a kellően — praeparált és deformált — parlamentarizmus sem bírja megvédeni a — liberálist! —

Még azt is felpanaszolja, hogy — Szilágyinak — angyali — türelme van!

S azt javasolja, hogy ismét — új — esz-közökről kell gondoskodni! —

Lám — ejnye — a liberálist már csakugyan — idáig jutott volna? —

Cerberus.

NAPTÁR.

— Március 15. —

Péntek, Róm. kath. Jézus gyócs. em. Prot. Longin Gőr. kel. márcz. 3. Kleon. Izrael. Adar 19.
Nap két 5 óra 59 p., nyug. 5 óra 48 perc. Hold kelt 11 óra 54 p. nyug. 7 óra 28 p.

Márcz. 16. Izr. nőegylet bálja a Sasban.
„ **17.** Rabsegélyző egyleti közgyűlés.
„ **20.** Megyei közgyűlés.
„ **23.** Sebes-Körös társulat közgyűlése.
„ **24.** Nagyvárad szőlőbirtokosok közgyűlése.
„ **24.** A ker. betegsegélyző pénztár évi közgyűlése.
„ **29. 30.** Fősorozás Nagyváradon.
Ápril 2. Folytatólagos sorozás Nagyváradon.
„ **5.** Katonai lóvásár Nagyváradon.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő hitelekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Sonnenfeld Adolf papirkereskedésében Fő-utca,
Kádár és Kiss cégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Urí-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piac,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

A sajtószabadság évfordulója.

A magyar nemzet ünnepe van ma. A hazafiság oltárához sereglünk, hogy a márcziusi nagy eszméket dicsőíthessük és szájról-szájra átplántáljuk az utókor számára azon hagyományos történeti adatokat, melyek mindenha lelkesíteni fogják a magyart rang, vallás és korkülönbség nélkül a tiszta, önfeláldozó hazaszeretetre.

Az ország minden kiváló pontján lelkesítő szónoklatok, magyar dalok, magyar költők szóztai hangzanak el Kárpátoktól Adriáig!

A mi városunk polgársága, a mi tanítzeteink ifjúsága — mit már tegnap említettük — szintén részt vesznek a nagy országos ünnepségben és ha nem viszik is ki hazafias érzelmeiket az utcára, előreláthatólag nagy erkölcsi hatása marad társadalmi életünkben a mai hazafias lelkesedésnek.

A helybeli m. kir. főreáliskola »Arany János« önképzőköre tegnap küldte be műsorát, mely a következő:

1. Hymnus, Köleseitől; énekli a dalárda.
2. A szabadság, megnyitó beszéd; tartja Szombathy István, VIII. o. t.
3. Március 15. Jakab Ödöntől; szavalja Jakóbi Andor, VII. o. t.
4. Csatafal, Petőfitől; énekli a dalárda.
5. Kossuth Lajos emlékezete; írta és szavalja Krüger Aladár, VII. o. t.
6. Március tizenötödike; írta és felolvassa Hegyesi Pál, VIII. o. t.
7. Szózat, Vörösmarthytól; énekli a dalárda. Kezdeté, délelőtt 9 órakor.

A községi polg. fiu iskolában is lesz ünnepség, melynek műsorát a következőkben közöljük:

1. Ének.
2. Nyitó beszéd, tartja az iskola igazgatója dr. Tóth Mihály.
3. Az ünnepély méltatása Oó Dezső történelem tanára által.
4. Szavaltatok: »Márcz. 15-dike«, Petőfi-től, »Ébresztő« Bajzá-tól, »Előre« Tóth Kálmán-tól, »Talpra magyar« Petőfi-től, »A rab« Petőfi-től, »Szózat« Vörösmarthy-tól, előadva az iskola tanulói által.
5. Ének.

* **Királyunk egy mondása.** Egy német lap szerkesztője azzal a kéréssel fordult ő Felsőgéhez, hogy írjon a lapja számára valamit. A király teljesítette a szerkesztő kérését s a következő sorokat írta a lap számára:

»Magadtól és másoktól is komolyan követeld a kötelességek teljesítését; de embertársaid hibáinak megítélésében légy kegyes.«

* **Nyugalomba készülő főorvos.** Dr. Kiss Ferencz, Biharvármegye közszeretetének örvendő főorvosa, ki hivatali kötelességét mindenkor a legnagyobb buzgalommal teljesítette, tegnap három havi szabadságidőt kért a törvényhatóságtól. Egyuttal azt is jelezte kérvényében, hogy a szabadságidő letelte után nyugdíjba megy. A derék főorvos azért lép vissza hivatalától, mert utóbbi időben megrendült egészsége és nem lenne képes fizikailag eleget tenni azon nagyfontosságú követelményeknek, melyeket a vármegye közegészségügye megkívánhat a főorvostól. A főorvos nyugalomba vonulásáról különben már hetekkel ezelőtt hallottunk beszélni azon hír kapcsán, hogy dr. Kiss Ferencz utóda Popovics György tiszteletbeli megyei főorvos lesz, aki már most is sok tekintetben helyettesíti a jól megérdemelt nyugalomba vonuló férfit.

* **A bukaresti érsek Budapesten.** Zardetti Ottó, a bukaresti érsek pár nap óta vendége volt Budapestnek. Az érsek, a ki svájci születésű ember, hosszabb ideig amerikai püspök volt és csak nemrég lett bukaresti érsek. Zardetti a fővárosban a csanádi püspök vendége volt s Várady Árpád püspöki titkár kíséretében pár napra azért jött Budapestre, hogy megnézzék annak látványait s megismerkedjék a magyar főpapság tagjaival. Látogatást tett Vasary Kolos bíboros hercegprimásnál, továbbá Császka György kalocsai érseknél. Este az operában végignézte az előadást. Az érsek már elutazott vissza székelyére, Bukarestbe.

* **Személyváltozások a postánál.** A helybeli postahivatal számvevőségétől Czobel Károly tisztet a gyulai postahivatal főnökévé neveztek ki, onnan pedig Sándor Albert főnök Nagyváradra az újárósi hivatalhoz helyeztetett át.

* **Osztrák-magyar és orosz tiszték barátságára.** Mint Lembergől írják, a radzivilovi orosz helyőrség tisztjei a napokban mulatságot rendeztek és a mulatságra meghívták a bródi helyőrség osztrák-magyar tisztjeit is. A meghívottak el is mentek a mulatságra. Az orosz kollégák nagyon szívesen és barátságosan fogadták a mi tisztjeinket és mindent elkövettek, hogy azok jól érezzék magukat náluk.

* **Kanonoki kinevezések.** A »Hazánk« értesülés szerint az esztergomi káptalannál üresedésben levő stallumok egyikére Wenczell Antal bpesti szeminárium igazgató lett fölterjesztve s így kinevezését a hivatalos lap legközelebbi száma közli. A pozsonyi nagypréposti állásra Knauz Nándor címzetes püspököt s esztergomi kanonokot nevezik ki. A Miklosovich halála folytán megüresedett pozsonyi stallumra saját kérelmére Rajner Lajos pápai prelatust, esztergomi kanonokot helyezik át abból a célelől, hogy Pozsonyban a katolikus néppárt élére álljon. (Ezt csak fenntartással közöljük.) Ezenkívül Walter Gyula hercegprimási titkár pápai kamarás lett.

* **Nemes halál.** A Clevelandi Szabadság írja le a következő esetet: Kovács Tamás Montreálban lakó magyar ember kiment a befagyott Szt.-Lőrincz folyó partjára, hogy a vidáman kocsolyázókat nézze. Egyszerre a jég egy helyen beszakadt és egy kocsolyázó nő a víz alá merült. Kovács Tamás ezt látva, levetette kabátját és habozás nélkül a fuldokló után ugrott. Sikerült is neki a fuldoklót elérni, talán meg is mentette volna de a nő olyan göresösen kapaszkodott karjaiba, hogy egy perc alatt mindketten elmerültek a vízbe. Kis vártatva ismét a felszínre bukkantak, s akkor már volt elég mentő, s így mindkettőjüket horgok segítségével kihúzták a vízből. A nő egy Morrisset Mary nevű 21 éves francia leány volt, a kiből a midőn kihúzták, életjel már nem volt. Kovács Tamás még élt ugyan, mire a kórházba szállították, egy pár nehéz sóhajtás után kiadta lelkét. Kovács Tamás a Szt.-Pál r. k. betegsegélyző együletbe tartozott, a mely testületileg jelent meg temeté-

sén, a melyen nagyszámu közönség és az összes Montreálban lakó magyarok jelen voltak. A francia nő szülei emlékkövet fognak állítani Kovácsnak.

*** Az orrok hónapja.** A márcziusi ibolyák poézisének vége, márczius az orrok hónapja és a legélénkebb trüszögési saison, amikor azsebkendő-forgalom hihetetlen nagy mérveket ölt. A föld nagyokat fujtat és látszik a hideg nap-sugárban felszálló lélegzete, ez a kedves tavaszi párfium, mely ha az orrokba csap, kivirágzik föle az influenza-virág. Csak egy-egy nagyobb társaságban tapasztalható, hogy a közönség orra milyen poétikus márcziusi hangulatban van. A bájos pisze és nem pisze orrocskák oly kedvesen fuvoláznak a csipkekendőkön keresztül, mialatt a társalgás lélekemelő gondolatok körül forog. E kedves tavaszi hangok teljesen elringatják a szerelmes embert és az ábrándozásokból csak akkor riad fel, mikor egy-egy orrbombardója szólal meg, hirdetőn, hogy itt az ibolyák hónapja, melyen a póéták több verset, a tyukok több tojást és a doktorok — több receptet irnak.

*** Áthelyezés.** Az igazságügyminiszter Földesi Márton nagyvárad kir. törvényszéki irnokot a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszékhez helyezte át.

*** A katolikus tanítók nagybizottságának ülése.** A katolikus tanítók országos nagybizottsága a budapesti katolikus kör helyiségeiben igen látogatott ülést tartott. Dr. Komlóssy Ferencz kanonok főtanfelügyelő elnök indítványára a nagybizottság elhatározta, hogy a katolikus tanítók nagytestülete részt vesz a millenniumi egyetemes tanügyi kongresszuson, de ugyanakkor megtartják a katolikus tanítók egyetemes nagygyűlését is. A nagygyűlés programjába felvették: 1. A magyar katolikus tanítók fogadalmi zászlójának felszentelését. 2. A katolikus tanítói árvaház megnyitását. 3. Egy nagyszabású almanach kiadását. 4. A katolikus iskolák történetének megírását az egyházmegyék által és a katolikus tanítóegyletet történetének elkészítését minden egyesület által. Elhatározták, hogy milleniumi központi irodát létesítenek. Ezután megválasztották a katolikus nagygyűlést előkészítő bizottság tagjait, mely bizottság állandó működését immár meg is kezdte s üléseit a katolikus kör helyiségeiben tartja.

*** A legujabb ásványvíz.** Hogy a Félix-fürdői »Bálint-forrás« páratlan gyógyerővel bíró vizét minél többen használhassák s hogy azt minél könnyebben hozzáférhetővé tegyék, a fürdő derék bérlői egy rendkívül praktikus újítást léptetnek rövid idő alatt életbe. A »Bálint-forrás« vizébe ugyanis szén-savat fognak komprimálni, s bedugott, czimkével ellátott csinos üvegekben kereskedelmi forgalomba bocsátják, mint üdítő és gyógyvizet. A palaczkok kétféle nagyságúak lesznek, másfél literesek és fél liter tartalommal bírók. Hogy a messzeföldön híres gyógyvizet még a legszegényebb néposztály is megszerezhesse, árát a lehető legminimálisabb összegben szabták meg; ugyanis az 1½ literes palaczk ára 8 kr, a fél litereseké 3 kr lesz. A szén-savas víz, melynek ize hasonlít az »Ágnes-forrás« vizéhez, borral vegyítve igen kellemes ital. Az új víz néhány hét múlva Nagyvárad összes fűszerkereskedéseiben s vendéglőiben kapható lesz.

*** Megsüött gyermek.** Borzasztó módon halt meg Wisowitz morvaországi községben egy tizenhárom éves fiú, akinek esete is azt bizonyítja, hogy mennyire tudatlan még a parasztnép és mennyire hisz a babonában. A fiúcska Lenhart Máriának, egy jómódu aszszonynak volt egyetlen gyermeke. A napokban hólyagszerű kiütések keletkeztek a fiú testén, a mi az anyát nagyon kétségbeejtette. Ahelyett azonban, hogy orvoshoz fordult volna, a szomszédok tanácsára hallgatott. Ezek azt ajánlották, hogy kenyérsütés után tegye a kályhába a fiút, a hőségtől majd elmúlnak a kiütések. A jámbor úgy is cselekedett. Kenyeret süött, aztán biztatta a gyermeket, hogy menjen be

a kemenczébe. A gyermek sirt, könyörgött, de az anya hajthatatlan maradt, s a szerencsétlen gyermeket beletolta a forró kemenczébe. A gyermek borzasztóan kiabált, amitől mégis megijedt az anyja, s kivette a fiút a kemenczéből. A szerencsétlen gyermek akkora azonban már a szó szoros értelmében meg volt sültve a néhány óra múlva meg is halt. Az aszszonyt a csendőrség elfogta.

*** Szibériába.** Mikor Miklós ezár trónralépett, egyre-másra emlegették, hogy ez az új rendet jelenti Oroszországban. Lassan-lassan jönnek rá az emberek, hogy marad minden a régiben. A régi rendnek legkonzervatívabb jelképe: Szibéria. Ez is megmaradt a réginek. Bizonyítja a következő moszkvai távirat. Az itteni fogházból politikai vétségek miatt elítélt 300 foglyot három csoportban Odesszába vittek, ahová Karkovból ugyanilyen vétségek miatt elítélt 300 fogoly érkezik, hogy márczius 13-án a Jaroslav nevű hajóval Szibériába tovább szállítsanak.

*** Manó urfi és a tojásper . . .** Egy vidéki parasztlaszony beállított tegnap a nagyvárad panaszhallgató rendőrbiztos elébe és kötenyével végig törölte az arcát, mielőtt a beszédbe fogott:

— Adjon Isten jó reggelt, tekintetes uram!
— Jó reggelt. — Mi a baja néni, mondja csak hamar, mert látja, hogy milyen sokan várnak a sorra.

— Hát kérem alássan szeretettel, tetszik ismerni a Manó urfi!

— Nem ismerem biz' én édes lelkem.
— Nem-e? Hiszen aszongyák minálunk, hogy idebe még az idegennek is bé' kell jelentkezni, mert különben hazaszuppolják . . .

— Bár ugy volna. De hát ez még csak Debreczenben van így, meg Aradon. Mi nálunk még szabad a vásár . . .

— A' már igaz tekintetes uram. Ippog azirt jöttem én is, mert a Manó urfi megtalál az utcán. Meg fogja az öregem kezibe a gyeplőt és aszongya . . .

— Csak röviden, röviden, mert telik az idő.

— Aszongya, hogy hogy adjuk a tojást? Én mondok aztán az öregem helyett, hogy adjuk, ahogy járja. Százat három forintra mondta ő; én meg azt mondtam jó. De aztán mikor az udvarra behajtottunk, hát én egy másik zsidóval szóba elegyedtem. Mondok, nem tojás kereskedő maga? . . .

— Csak röviden . . .
— Aszongya — igen. Menyiert veszi a tojást. Aszongya: százat 3 és fél forintért. Mikor Manó urfi, ezt meghallotta, erővel levette a ládákat a szekerekről és —

— No hát ez nem tartozik a rendőrséghez; menyen kend és pereljen a bíróságnál.

— Fura biz' ez! Mi köze ehhez a tekintetes járásbíró urnak?

— Különbent azt sem tudja megmondani, hogy hívják azt a Manó urfi a keresztnevén.

— Instállom alássan, hiszen a keresztnevét mondtam, ha ugyan az izráelitának van keresztneve.

— Hát a vezetékneve micsoda?
— Az kérem szípen, Salamón.

A rendőrbiztos nagyot nevet és így válaszol:
— Nem segíthetek a bajon; mondtam nem ide tartozik a per; menjen a bírósághoz.

A parasztlaszony megáll egy kis ideig szótlanul aztán hirtelen egyet fordul; kilép a folyosóra és végig dörög a kapuig:

— Ugy látszik ez a Manó böles Salamón; ugy látszik, hogy a tojással nemcsak álmodni, de még kereskedni is káros. Én pereljek? Tojásperit ugy se lehet megnyerni . . . pereljen a manó, aki vigye el azt az erőszakos Manó!

*** Ujabb ülések 700.000 forintos kölcsön miatt.** A Sebes-Körös vízszabályozó és ármentesítő társulat a belvízszabályozási munkálatok foganatosításához szükséges 700.000 forintos kölcsön felvétele tárgyában folyó hó 23-ik napján délelőtt 9 órakor előbb választmányi ülést tart. Választmányi ülés után tizenegy órakor közgyűlés lesz. Mindkét ülés Nagyváradon a társulat irodahelyiségében fog végbemenni.

*** Megbüntetett zászlóalj.** Plevljéből jelentik, hogy a pár óra járásnyira fekvő nyevisnyei várban állomásozó 96-ik számú báró Ramberg gyalogezred 2-ik zászlóalját a hadügyminiszter a gyakori szökések miatt szégyenítő büntetéssel sújtotta. A miniszter ugyanis akkó-

pen intézkedett, hogy a fényes sárgaréz-gombok helyett disztelen fagombokat hordjon a legénység, amilyenek régente, az ötvenes években szerepeltek ugyancsak büntetésképpen. A bécsi Arzenálból, ahol ilyen régiségek mázsaszámra hevernek, már meg is kapta a zászlóalj a gombszállítmányt s önértesebb legényeknek most már nagy a bánata a csufság miatt, a hazavágyódó horvát katonák ellenben örülnek, hogy nem kell gombot fényesíteniök.

*** A trieszti dagály.** Mint korábbi években ugy ebben az évben is hirtelen vízarádást idézett elő Triesztnél az éj-napegyen alkalmával beállott dagály. Az idei áradás eddig páratlan arányokat öltött. Tegnapelőtt 10 óra tájban érte el a dagály a tetőpontját. A Riva mentén teljesen elöntötte a partterületet s a forgalmat csaknem lehetetlenné tette. Az áradás ugyanis oly hirtelen állott be, hogy azok, a kik fél kilencez órakor a »Cafe Tommaso« felé mentek, egy fél órával később már előntve találták az utcát. Még kellemetlenebb meglepetés váraozott a színházlátogatókra, a kik a községi színházból csak rögtönzött hidakon tudtak kijutni. A víz behatolt a színházi előcsarnokba s a lépcsőről lejövőknek váraozniok kellett, míg magas pallokát hoznak, hogy ki tudjanak jutni a színházból.

*** Az alföldi inségesek.** B-Gyuláról jelentí levelezőnk: Báró Wodiáner Albert 1000 forintot adott át Tallián Béla főispánnak a szükölködők gyámolítására. Dessewfy Sándor eszanádi püspök 200 forintot, gr. Károlyi Sándor 30 métermázsa búzát osztatott szét. Bánfalván pedig ugyancsak gróf Károlyi Sándor naponkint 122 embert lát el élelemmel. Gróf Wenckheim Géza Csorváson 43 családot gyámolít. A megye elhatározta, hogy pénzt nem osztat szét, hanem munkát ad az inségeseknek. Remélik, hogy a kormány is minél hamarabb kiutalványozza az ígért 400.000 forintos államkölcson. A közigazgatási bizottság ülésén a pénzügyigazgató bejelentette, hogy az 50 forintos terhelte adóhátralékosok ellenében a végrehajtást aratás utánig felfüggesztette. A szükölködők javára bálóznak és hangversenyeznek is.

*** Egy asszony miatt.** Feltűnést keltő öngyilkosság történt Kassán. Buttykay Géza joghallgató vadászfegyverével mellbe lötte magát. A golyó szíve alatt hatolt be és keresztül ment egész testén. El sem ájult, sőt maga kiáltott segélyért. Kihallgatásakor öngyilkosságának okát nem akarta bevallani, a városban azonban mindenki tudja, hogy a csinos jószág szerelmes volt egy előkelő hölgybe s viszontszerelemet nem remélt. Atyját, ki Kőkönyösdön földbirtokos, táviratilag értesítették. A fiatal ember állapota súlyos.

*** A „Vulturul“ szerkesztőt cserélt.** Ugy látszik: Ardeleán Jusztin, a »Vulturul« cz. nvradi román lap szerkesztője megunta azt a dicsőséget, hogy folytonosan az ügyességgel legyen baja, ha egy-egy nemzetiség izü verset, vagy közleményt jelentet meg a lapjában. Vagy ha nem azt unta meg, akkor arra a meggyőződésre jutott, hogy Nagyváradon egy román újságot szerkeszteni, nem fizeti ki magát. Különbent az ő titka, hogy miért vonult el a szerkesztői dicsőséges pályáról, elég annyit konstataálni, hogy azért a »Vulturul« él és élve marad, ha ugyan az új szerkesztő Deseanu P. Adrián szellemileg elég ügyes és anyagilag elég tehetséges lesz az átvett gyermek gondozására. Amiben egyáltalán nincs okunk kétkedni.

*** Orvos urak vigyázzatok!** Egy bécsi orvosi újság írja, hogy egy bukaresti orvostanár a járványos betegségeknek olyan forrására hívja fel a figyelmet, amelyről még sem könyvben sem előadásban szó sem volt. A tudós professor, dr. Demosthenes a honoráriumra mutat rá, amelyet az orvos fertőző betegségben szenvedő betegétől, vagy annak valamelyik hozzátartozójától vesz át, s amelylyel a betegséget elhurezhatja. Ennek megakadályozására a tudós Demosthenes a következő rendszabályokat ajánlja:

1. Az orvosnak mindig magánál kell hordania

egy ércből való erszényt, vagy egy vízátatlan vázontáskát, amely főzéssel, vagy antiszeptikus folyadékkal sterilizálva van.

2. A pénz átvétele után, még mielőtt a beteg szobájából elmenne, meg kell mosnia a kezét.

3. Ha hazaér, újra mossa meg a kezét s az erszényt és az ércpénzt meleggel, a papírpénzt pedig öt percentes karbolsavoldattal legalább egy óráig fertőtlenítsé.

Aligha tévedünk, ha azt hisszük, a fertőzésnek ez az eshetősége sem igen fogja visszatartani az orvosokat attól, hogy a honoráriumot az ércből készült pénztárca nélkül is el ne fogadják.

*** Hogy oldja meg az anglus a szociálizmust?** Egy angol újság így ír: Mindenki ismeri az automatákat; egy pénzdarábot kell beledobni és a kívánt tárgy kihull belőle. Képzeljünk most már olyan automatát, melynek forgató karjához mindenki könnyen hozzáfér: ott nem kell pénzt bedobni, sőt ellenkezőleg, ha a kart — mondjuk például — százszor megforgatja, bizonyos pénzdaráb hull ki belőle, jutalmul az elvégzett munkáért. A forgó tengely azonban nem hiába működik összeköttetésben áll egy dynamoval mely ily módon villanyos erőt gyűjt össze, melyet aztán világító, fűtő, mozgató erőül lehet másutt elhasználni. Ezt a tervet aztán pompásan lehet tovább fejleszteni. A munkanélkülinek nem kell várnia, míg a holt idénynek vége lesz, avagy bőséges hőcsőt hoz a véletlen, hanem odamegy a legközelebbi utca sarkára, talán csak a legközelebbi kapuig, ott teljes erejéből forgatni kezdi a kart, forgatja, a meddig neki úgy tetszik és ilykép megkeresi kenyerét. A nyomoréknak csak a keze legyen egészséges, a szegénylős szegény éjjel is dolgozhat; a munkakerülő nem mentegetőzhetik tovább, a munkaadó és a munkakereső közt biztosítva van az örök béke. a »munkára való jog« kérdése egy csapással megoldatott és a szociális kérdés megszűnt.

*** A nagyváradai országos vásár.** Ma kezdődik az országos vásár. A sertéspiaczon nagy élénkség uralkodott már pár nap óta. Elég szép számú sertést hajtottak fel, amit bizonyít az a körülmény, hogy az aklok közül egy sem maradt üres. Vevők is jelentkeztek, de vásárt nem volt szabad csapni, mert a rendőrség tiltja azt, még pedig azért, mert ezelőtt a tulajdonképpen vásár napján már nem lehetett eladó falkákat találni. A szemfüles vevők előre megcsinálták a vásárt és a messze földről érkezettek hiába költek. A vásárugynevezett előhírnökei, a csudákat és nem csudákat, de nagyon érdekes dolgokat mutogató és sippal, dobbal csalogató individumok is nagy számmal tisztelték meg a nagyváradai piacot, amiből önként következik, hogy ha forgalom nem lenne is, ha iparosaink, kereskedőink panaszkodnának is a genge bevételek miatt, zaj és lárma lesz néhány napon át elég. Különbözn mindenkinél jó vásárt kívánunk, hogy az ugynevezett vásárfia el ne maradjon és a családoknál meglegyen e réven is az öröm.

*** Küzdelem egy vadkannal.** A pozsony-megyei Igrám községet ritka vendég látogatta meg. Oriási vadkan keresett ott élelmet a zord télen. A község takácsa, Mertván Károly, majdnem áldozata lett az éhes állatnak, mely Sárftól egész Igrámig üldözte a menekülő embert. Délben aztán Horvatovich Mihály jegyző ötdmagnával a vadkan keresésére indult s egy trágyadombon rá is akadtak. A bősziült állat már-már letiporta a jegyzőt, amikor egy jól irányzott lövés leterítette.

*** Hegyomlás.** A déli vasut zágráb-steinbrucki vonalán Zapretics mellett, közvetlenül a Krapina hidjánál nagy hegyomlás történt, amely a pályát 50 méternyi hosszúságban betemette; alig három percczel előbb haladt el arra a személyvonat. Azt beszélnek, hogy egy parasztot eltemetett a leomlott földtömeg, egy kocsi lovaszt pedig a Szávába vetett volna. Ezek a részletek azonban még megerősítésre szorulnak. A vasuti pályatestről az akadályt nagy munkáscapat hordja el.

*** Nem lehet büntetni.** A belügyminiszter legujabban aként intézkedett, hogy a nyomdajelölő tulajdonosok által a nyomdájukban megjelenő sajtó termékekről kiszedendő évnegyedes kimutatás, a sajtó kerületi közbíróknak is megküldessenek a politikai hatóság útján. A nyomdajelölő tulajdonosok ellen azonban, ha a kívánt kimutatásokat be nem terjesztik büntető eljárást folyamatba tenni nem lehet, mert büntető szánkezióval a rendelet nincsen ellátva. Ez az, a mit a miniszter elfelejtett s a mi nélkül rendelkezése végre sem hajtható, legalább sikerrel nem.

*** Lánya kedvesének gyilkosa.** Hevesről írják, hogy az ott szomszédos Boczonád községben szörnyű gyilkosság történt. Egy Varga Béla nevű 19 éves kerékgyártó legény beleszeretett Simon István jómodu gazda leányába s a leány viszonzta a legény szerelmét. Varga éjjel mulatott a kocsimában, azután pedig elment Simon István házához, a hol erősen megzörgette az ablakot. Simon István dühösen kelt föl, vasvillát vett elő és kiment az utcára, hogy megnézze, ki az a kellemetlen éjjeli látogató. A még egyre zörgető legényt jól összeszidta, mire az visszaadta a szót szörül-szóra, többrül-többré dulakodni kezdett a két mérges ember, miközben Simon István leiszurta leányának kedvesét: Varga Bélát s ez holtan maradt a marakodás színhelyén. Simon reggel önként jelentkezett a csendőrségnél.

*** Népesedési statisztika.** A nagyváradai orthodox izraelita hitközség 1894. évi statisztikája szerint született 334, meghalt 200 egyén. Esetek történt 85 esetben.

*** Apró hírek.** József Ferdinánd főherczeg vizsgálja. József Ferdinánd főherczeg még ebben az évben rendes hallgatója lesz a bécsi hadi iskolának. Mielőtt azonban ez történnék, a főherczeg felvételi vizsgát fog tenni. A vizsgálóbizottság tagjai lesznek: Jenő főherczeg, lovag Gold Károly altábornagy és az olmtüzi helyőrség egyik törzstisztje. — Kenyermezőn Kovács András vasuti munkást a vonat a gépész vigyázatlansága miatt elütötte. A szerencsétlenül járt embert a kórházba vitték. — Veszett macska garázdálkodott Debreczenben s Végh János ottani esősz két kis gyermekét megmarta. A megharapott gyermekeket felszállították a budapesti Pasteur-intézetbe. — Felakasztotta magát özv. Madarász Sándorné debreczeni napszámosnő. A szegény asszonyt nyomora vitte az öngyilkosságra. — Bécsben Singer Mórt a gazdája megbizta, hogy adjon fel egy táviratot. A fiu megelégedett a megbizatsárról, de nem merete bevallani. Mikor kiderült, hogy az illető nem kapott táviratot, a főnöke azzal fenyegette, hogy elcsapja. Ez buskomorra tette a fiút, ugyannyira, hogy egy ház harmadik emeletéről levetette magát a kövezetre. A boldogtalan gyermeket haldokolva vitték a kórházba. — Daudet Leó válopőre. Daudet Alfonznak a híres írónak fia Daudet Leó tudvalevőleg válopőrt indított a felesége ellen, aki Hugó Vikornak egyik unokája. Mint Párisból írják, a törvényszék tegnapelőtt elválasztotta őket. — Orvosnövendékek és póttartalékosok bevonulása. Az orvosnövendékek és póttartalékosok ápr. 1-én vonulnak be a hadsereghez kiképzés végett szolgálattételre. Az orvosnövendékek szolgálati ideje hat hónap, a póttartalékosoké 8 hét.

Irodalom és művészet.

Turolla Emma hangversenye.

— 1895. március 14. —

Tegnap este tartotta meg Turolla Emma nagy érdeklődéssel várt hangversenyét a Fekete Sas nagytermében, melyet Nagyvárad intelligens és zenekedvelő közönsége ez alkalommal zsufolásig megtöltött: ez állításunk igazolására csak annyit jegyzünk meg, hogy már tegnap délre az összes jegyek elkelték, mi mellesleg mondva Nagyváradon a ritkánál is ritkább dolog.

Turolla a legsimpatikusabb énekesnők egyike s városunk valóban hálás lehet iránta,

hogy a külföldön aratott diadalai és sikerei után ismét visszajött hozzánk, hogy művészetével gyönyörködtessen bennünket.

A közönség tőle telhetőleg igyekezett is leróni háláját s kitüntetni a művésznőt, mert minden egyes darab után hatalmas tapsviharban adott kifejezést tetszésének.

Az estély programja nem volt ugyan nagyon hosszú, de annál élvezetesebb és nehezebben előadható darabokból állott. Az estély sikerét nagyban emelte a művésznő társa Ammermann Vilmos ur is, kiben egy rokonszenves külsejű s bevégzett ujj-technikával játszó művészt ismertünk meg, ki finom s könnyed játékával remekül interpretálta Bethovennek és Lisztnek örökszépségű darabjait, különösen a »Magyar rhapsodiákat.« A közönség nála sem fukarkodott a tapsokban.

Örömmel konstatáltuk tegnap, hogy Turolla mit sem veszített hangjának azon lágyságából és coloraturájából, melylyel annyiszor gyönyörködtetett bennünket, mikor még a budapesti magyar kir. operának tagja volt. Lágyan esengő hangja észrevétlenül lopózik szívünkbe, hogy azzal majd elandalítsa, majd felzavarja egész kedélyünket, mikor egy-egy olyan helyre ér, melynek célja érzelmeinket feltüzelné.

Első darabjával: Boito Mefistofellesből, valóssággal lebilincselte az embert. Az édes lány hangok úgy jöttek ki torkából, mint amilyen dallamos, egymásba átfolyó hangokat tud kicsalni hurjaiból egy hegedűművész, kinek teljesen hatalmában vagyunk, hogy sirjunk vagy kaczagjunk.

A művésznő lány harmonikus hangját legjobban a fuvola andalító zenéjéhez hasonlíthatjuk; e mellett azonban hangja egy cseppet sem mesterkelt és erőltetett, mint azt annyiszor tapasztalhatjuk az oly énekesnőknél, kik mindig csak a hatásra számítanak. Trilláiban van valami a mi valóban élénken emlékeztet a pacsirra hangjára vagy a fülemile csattogásaira.

A concert piéce do résistance-ját Halévy világhírű operájának: »A zsidónő«-nek nagy áriái képezték, melyben a művésznő oly lágysággal és olyan könnyedén vágta ki a legmagasabb hangokat, hogy a közönség perczekig tartó frenetikus tapsokban adott kifejezést elismerésének.

A műsor utolsó számát Ponchiellinek »Giorondájából« való részletek képezték. E darabot Turolla F. mollban énekelte. Tudvalevőleg a lány zengzetes dallamok e hangnemben érvényesülnek leginkább, e hangoknak tiszta éneklése a legjobb próbakövek egyike az igazi művészek hangjára nézve.

Turolla fényesen oldotta meg itt is feladatát úgy, hogy a közönségnek zene értő részét valóssággal elragadta.

Betétül még két darabbal toldotta meg a műsort, melyre a közönség zajos tapsai szolgáltattak okot.

A pont 8 órakor kezdődött hangverseny 1/4 10-kor ért véget a közönség élénk tapsai és éljenzése mellett. (By—Ga.)

— „Kath. egyleti könyvtár“ czim alatt a szatmár egyházm. irodalmi kör megbizásából könyvjegyzék jelent meg azon kath. szellemű, vagy ezzel nem ellenkező hasznos munkákról, melyek kath. körök és egyesületek könyvtárába valók. Hogy az országban ez idő szerint megszerezhető valamennyi alkalmas s kath. szellemű munka a későbbi könyvjegyzékbe felvehető legyen, tisztelettel felkérjük a m. t. szerző urakat: legyenek szivesek akár megnevezni legalább a czímet, a szerzőt és a kiadót, akár (ami helyesebb), egy tiszteletpéldányt beküldeni e könyvjegyzék kiadójához (Reizer Jánoskönyv-

kereskedése, Szatmáron.) Szives fáradságuk megtermi gyümölcsét s az országszerte alakulóban levő katolikus köröknek is nagy szolgálatot tesznek ez által. — Hogy az illető művek nem csupán nyilvánlaton, hanem könnyen megszereshetők is legyenek, evégből a kiadó azon kérelemmel járul a mt-szerző urakhoz; 1.) legyenek szivesek azon könyvkereskedést megnevezni, melybe műveiket bizományba adtak; 2.) a magánkiadású műveknél legyenek szivesek a megszereshetési föltételeit megnevezni. A legközelebbi könyvjegyzék nem csupán a kath. egyletek, hanem egyszersmind a kath. ifjusági könyvtárakba való műveket is tartalmazni fogja, ugyanazért az ilyen művek szerzőihez is a fentiekhez hasonló kérelemmel járul a jegyzék kiadója. Kívánatra a jegyzéket úgy egyeseknek mint egyleteknek bérmentve megküldi Reizer János könyvkereskedése Szatmáron.

— **A katolikus egyletek jegyzéke.** A Budapesten megjelenő »Társulati Értesítő« (szerkesztőség: IV. Királyi Pál-utca 13. sz.) a következő felhívást teszi közzé: Az összes magyarországi katolikus egyletek jegyzékét ohajtáná elkészíteni e lapok szerkesztősége. A teljes és kimerítő statisztika a közélet köztevékenység minden ágazatában szükséges. Nekünk meg manapság föltétlenül szükségünk van erre. Számba kell venni erőnket, tudnunk kell: hányan vagyunk, hol élünk és mozgunk, minő eredmény kísérté eddig működésünket? Csak a ha ezzel tisztában vagyunk, mehetünk tovább, fejthetünk ki sikeresebb, rendszeres tevékenységet. — Bizalommal kérjük tehát a kath. egyletek vezetőit s akiknek tudomásuk van egyáltalán kath. egyletek létezéséről, sziveskedjenek minket egy levelezőlapon lehetőleg mielőbb értesíteni a következő pontokra nézve: 1. Az egylet hivatalos neve. 2. Vannak-e megerősített alapszabályai? 3. A főbb tisztviselők neve. 4. Van-e saját helyisége? 5. Tagjainak száma. 6. Alapvagyon és évi jövedelme. Egy nagy és fontos munkában kérjük olvasóink s a kath. egyletek szives közreműködését s reméljük, kérésünk nem fog a pusztában elhangzani.

— **Keresztény elbeszélő könyvtár.** A hitetlen és erkölcsrontó irodalom rossz hatásainak ellensúlyozására új vállalat indult meg: a »Keresztény elbeszélő könyvtár.« Czélja keresztény szellemű és erkölcsnemesítő elbeszélések és regényeket közölni. Az 1. szám »Beatus barlangja« már sajtó alatt van. Igen érdekes és vonzó elbeszélés. A legkedveltebb német írók egyike írta. Nincs benne vallásról szó, de vallásos szellem hatja át. Erkölcsnemesítő hatása, különösen az ifjuságra, elmaradhatatlan. Ára 40 kr. Terjedelme az eredetiben 252 lap. A magyar fordítás megjelenik, ápr. hó közepén. Az előfizetések márczius végéig e címre küldendők: Tisztelendő Sztrouiny Antal urnak Budapest I. vár, honvédelmi minisztérium.

— **„Ügyvédek Közlönye.“** A f. hó 12-én megjelent ezidei 11-ik számnak tartalma: A felülvizsgálat tárgya. (Megjegyzések az 1893. évi XVIII. t.-cz. 185. §-ának gyakorlati alkalmazásához.) Jogesetek az új sommás eljárásban. Egyéb jogesetek. Vegyes közlemények. Értesítés a budapesti felsőbb bíróságnál lévő ügyekről.

EGYLETEK.

A »Szigligeti-Társaság« tagjaihoz.

Még a Társaság megalakulásakor elhatároztuk, hogy idővel könyvtárt állítunk fel. Ennek alapját rakosgatni kell már. Szedjük össze a porszemeket! Egy könyvtárnak — melyet irodalmi társaság alapít — nem lehet méltóbb magva, mintha a Társaság tagjai saját műveiket a Társaság részére beadják. Ebből látható lesz a tagok irodalmi munkássága is. A választmány határozatából felkérem azért a Társaság összes tagjait, hogy önállóan megjelent könyveiket, vagy füzeteiket hozzám a Társaság könyvtára részére beküldeni sziveskedjenek. Tisztelettel

Nagyvárad, 1895. márcz. 14.

K. Nagy Sándor,
a Szigligeti-Társaság főtárosa.

A nagyváradai kereskedő-ifjak köréből.

E hó 13-án szerdán este a kör választmányi ülést tartott Wallerstein Emil korlelnök elnöke alatt.

A tagok csaknem teljes számmal megjelentek s nagy érdeklődést tanúsítottak.

Wallerstein Emil a lefolyt közgyűlésről emlékezett meg, majd Beczkay Lajos volt alelnök, Kelen Béla főtákos és dr. Mihelyi Lajos ügyésznek a választmány jegyzőkönyvi elismérését fejezte ki.

Ezután megalakították a tisztikart a következő eredménnyel:

Alelnökök: Kiss Károly és Löwenstein Zs., főtákos: Klein Sándor, titkár: Aufrecht Lajos, pénztárnok: Mertz Nándor, ellenőr: Nagy Mihály, háznagy: Lusztig Jakab és Ajtay Gyula, könyvtárnok: Janky Antal és Balogh Vilmos, ügyész: dr. Adorján Ármin.

Az eredményt nagy éljenzéssel vették tudomásul.

Mertz Nándor pénztárnok megköszönte a beléhelyezett bizalmat, azonban a tisztséget sajnálatára tovább nem tarthatja meg, mert nagy elfoglaltsága ezt nem engedí, kérte a választmányt, utódjáról gondoskodni.

Ezután még a kör belügyeit tárgyalták hosszasan s azon nézetben oszlottak szét, hogy a kör beléletében, sajnos, utóbbi időben nélkülözött jó egyetértés mihamar helyre áll, s ismét virágzásnak indul az az egylet, a melyre keresk. ifjainknak valóban nagy szükségük van.

Vonatok érkezési s indulási ideje.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-50, 7-15 — 3-46.	Budapest felé 2-25, 8-43, 11-04, 12-23, 2-26.
Kolozsvárról 2-18, 10-44, 11-41, 8-00, 8-38.	Kolozsvár elé 2-19, 7-15, 2-24, 4-00, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-33, 10-15.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-28, 9-07.	Vaskóh-Belényes felé 5-10, 2-10.
Gyoma-Kótról 10-10, 8-02.	Gyoma-Kót felé 7-00, 2-05.
Érmihályfalváról 8-15, 9-22.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-40.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

T Á V I R A T O K.

Zászlós urak esküje.

Budapest, márcz. 14. (Saját tud. táv.) Bécsben ma délelőtt 10 órakor történt meg a királyi palotában a három ujonnan kinevezett zászlós urnak eskütétele. — 12 órakor ő Felsője báró Bánffy-t kihallgatáson fogadta.

Japán-kinai háború.

Budapest, márcz. 14. (Saját tud. táv.) Japán-angol jelentések szerint Formosa szigetét követeli és ezt Kina hajlandó volna átengedni; de arra számít, hogy ezt Franciaország nem fogja tűrni. De a japánok, hogy követelésüknek nagyobb súlyt adjanak, mindjárt el is akarják foglalni a szigetet. Hajórajukat már f. hó 11-én Formosa éjszaki csucsánál látták amerikai hajósok.

Elsülyedt hajó.

Budapest, márcz. 14. (Saját tud. táv.) A regens királynéről elnevezett nagy spanyol hadi hajónak jelző zászlóját és csolnakrészeit Centa mellett megtalálták a tengerparton. Állítólag egy francia gőzös látta is a »Regens királynét« zátonyra kerülve, de a vihar miatt nem volt képes megközelíteni.

Orosz-kinai barátkozás.

Budapest, márcz. 14. (Saját tud. táv.) Szentpétervári távirat jelenti, hogy a Vang-Cse-Csang rendkívüli kínai követ a gyé-

mántokkal ékített fehér sasrendet kapta, a követség többi tagjai is dekorálva lettek. — Nagyon világos, hogy a rendkívüli követ Oroszország támogatását kérte a japán követelésekkel szemben. Angol hírek szerint Oroszország ezt a támogatást — bizonyos föltételek mellett — meg is ígérte.

A kieli ünnepély.

Budapest, márcz. 14. (Saját tud. táv.) A török hajóhad a csatorna megnyitási ünnepélyen szintén jelen lesz. A francziák még mindig tárgyalják az ünnepélyen való megjelenésük ügyét. Legújabbban Jules Simon írja a »Figaróban«, hogy a francia hajók távolmaradása ez ünnepélyről tulajdonképpen demonstráció volna a béke ellen.

Szövetkezési törvény.

Budapest, márcz. 14. (Saját tud. táv.) Erdély Sándor igazságügyminiszter a szövetkezetekről szóló törvényjavaslatnak félbenmaradt előmunkálatait újra folyamatba helyezte.

Botrány az osztrák képviselőházban.

Budapest, márcz. 14. (Saját tud. táv.) A képviselőház mai ülése alatt a folyósokon Burghard ifju cseh képviselő Serbeni ó-csehpárti újságíró megtagadta, ki az inzultust tettegességgel viszonzta. A jelenetnek Falkenheim miniszter és gróf Hohenwart voltak tanúi.

Főpapi gyűlés.

Budapest, márcz. 14. (Saját tud. táv.) Tudvalevőleg f. hó 19-ére a hercegprimás főpapi konferenciát hívott össze, melyen állítólag a kongruát és az autonómiát kivéve a fontosabb napi kérdések lesznek megvitatva.

REGENY-CSARNOK.

Inkognitó.

Jüngst A. elbeszélése.

(12)

Fordította: Bércziházi Bérczy Margit.

S csakugyan alig érték el a fogadó védő falait, midőn csakhamar lángoló villámok szelték át a levegőt, s fűlsiketítő robajjal visszhangozták a hegyek a menydörgést, mialatt az eső patakokban ömlött. Az öreg Sepp arca örömteljesen vigyorgott, midőn látta, hogy az ő kisasszonya sértetlenül halad fel szobájába. Hella barátságosan intett hű emberének, de fáradtabb volt, semhogy egy szót is szólhatott volna.

A zivatar alatt lehunyt szemekkel, mozdulatlanul feküdt ágyán. Csak nagy nehezen sikerült az aggó matronának egy pohár bort vele megitatni.

Midőn másnap a fiatal hegyászónő egy gyöngye neszre fölébredt, Schönfeld kisasszonyt látá ágya előtt gyönyörű havasi gyopár csokorral kezében.

— Stetten professzor tudakolja fenséged hogylétét, — mondá az udvarhölgy, mélyen meghajolva. — Ő már kora reggel a Dürrensteinon volt.

— Hány óra van már Schönfeld? kérdé a hercegnő a harmatos bimbók közé rejtve az arcát.

— Csaknem féltizenegy. Hercegnőm pompásan aludt.

— Oh igen, — mormogá Hella, — de oly fáradt is voltam, oly fáradt mint talán soha életemben.

S még egyszer kényelmesen visszadólt a párnákra. — S ez a professzor már a Dürrensteinon volt?

— Mit akar főséged? Ruturiers! mondá az udvarhölgy becsmérő hangon. — Ezek kis koruktól szokva vannak már hozzá.

VI.

— Legkegyesebb hercegnőm, már tizen-négy napja mult, hogy Münchent elhagytuk s mint vándor kalandornők barangolunk a világban. — Ily megjegyzést bátorkodott tenni — Schönfeld kisasszony, midőn egy tikkasztó meleg délutánon az Ospitaleba vezető országuton haladtak.

— Már tizen-négy nap? — mondá Hella hercegnő elmerengve. — S még csak tizen-négy nap! sokszor úgy gondolom, még csak tegnap láttuk elrobogni a beesületes Wellnert, majd meg a messze multban látom az időt, midőn én utoljára játszottam, mint Hohenstein Bedburg Helena hercegnő a tévedések nagy komédiájában. Sokat láttam és tanultam ezen tizen-négy nap alatt.

Szokatlan komolyság uralá a máskor oly vidám arczocskát s szemeiben gyöngéd fény rezgett.

— Tehát sürgönyözhetek Salzburgba, — kezdé újra az udvarhölgy, — megparancsolva, hogy Veller azonnal utazzék el Backerrel, benünket Tollbachban várandó?

— Ki mondja ezt Schönfeld? Nem, képtelenségnek tartom ezen fenségesen egyszerű természetből a formasierőségekkel tele Aldringen házba menni. Tegnap kirándulásunk Portmára, az a kis olasz élet mely a vásártéren fejlődött, nagy kedvet csinált nekem, hogy az Auronzo és Bellunon keresztül Velenczébe menjünk.

— Drága hercegnőm csak ezt ne, — rimánkodott az elrémült udvarhölgy.

— Miért ne? a mostani évszakban nem kell tartanunk attól, hogy ott ismerősökre bukkanunk. Az egész arisztokrata világ fürdőkön vagy falun időzik. Ha pedig csakugyan a gonosz véletlen fogja üzni velünk játékát, nem

vagyok-e én szabad, saját magam ura s nem tehetem-e én azt, hogy önnel jövök-megyek kedvem szerint?

— Fenséged a multkor sem akart reám hallgatni s azon boldogtalan hegymászás nem eléggé indokolta ellenvetéseimet?

— Ne beszéljen erről Schönfeld, az egészen más volt. Nem annyira önnek akartam ellentmondani, mint inkább megmutatni a professornak, hogy egyszer tett elhatározásomat meg is valósítom, kerüljön az bár mibe. Igazán szeretném tudni, hogy a tudós akkor is oly sötéten ránczólná-e össze homlokát egy-egy meggondolatlan szavam miatt, ha tudná, hogy Hohenstein Bedburg vagyok?

— Miat már egyszer bátorkodtam megjegyezni, — magyarázá Schönfeld kisasszony, — a szegény ember meghalna a tisztelettel.

— Lehet hogy nem. Igazi ember nem hajol meg üres ezimek előtt. Saját értékének tudata mindig tulsulyt ad neki. De kedves Schönfeld, rémitő szomjas vagyok, nem kaphatnánk e paraszt házban egy pohár tejet?

A hercegnő egy alacsony zsendelyes házra mutatott, mely szorosán a hegyfalhoz simulva állott.

— Mindenesetre fenség, megkísérhetjük.

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. márcz. 13.

I. Készaru üzlet. Élénkebb kereslet mellett 20,000 q. hazai buza kelt el változatlan áron. A hozatal még mindig korlátolt, a helybeli tetemes készlet azonban ezen biányt pótolja, úgy hogy a kínálat minden tekintetben megfelel kívánalmaink vételkedvének.

Idegen búzában nem volt forgalom. Rozs irányzata tartott. Csekély kínálat folytán jobb minőségű áru 5.72 $\frac{1}{2}$ frton kelt el helyben.

Árpa irányzata nyugodt, üzletelen. Tengeri irányzata szilárd. Zab irányzata szilárd. Elkelt: 100 q. 6.75 frt, 100 q. 6.70 frt, 300 q. 6.67 $\frac{1}{2}$ frton készpenzfizetés ellen.

II. Határidő üzlet. Amerika 1 $\frac{1}{8}$ centnyi áremelkedést jelzett búzában, mely azonban nálunk nem talált viszhangra, sőt a nap folyamában vételkedy teljes hiányában buza 4—5 krnyi áresökkenést szenvedett, tengeri szintén 3—4 krral olcsóbb lett: rozs és zab azonban élénkebb keresletnek örvendvén, 2—3 krnyi javulást tüntettek föl.

Előfordult kötések: buza tavaszra 6.75—6.79 frt, buza őszre 7.08—7.13 frt, rozs tavaszra 5.57—5.63 frt, tengeri máj.—jun. 6.35—6.38 frt, zab tavaszra 6.19—6.24 forint, káposzta-repcze augusztus—szeptemberre 10.70—10.80 forint.

Sertés-üzlet.

Kőbánya, márcz. 13. Készlet: 119,021 drb. Urasági öreg kövér I. rendű: 46—47 kr.; közép: 46—47 kr.; süldő kövér: 48—49 $\frac{1}{2}$ kr.; sovány: 46—47 kr.; Román: —; Szerb kövér 45—46 kr.; könnyű 44—45 kr. A hizott sertés üzlet irányzata: változatlan.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén: 1895. márcz. 14-én.

Magyar aranyjárdék 4%	124.25
Magyar koronajárdék	99.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 $\frac{1}{2}$ %	127.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 $\frac{1}{2}$ %	104.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	125.25
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98.50
Italmérési jog megváltási kötvény	101.25
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.50
Magyar nyereséj sorsjegy-kölcsön	161.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	153.50
Osztrák járadék papírban	101.25
Osztrák járadék ezüstben	101.25
Osztrák járadék aranyban	125.—
Osztrák korona járadék	101.25
1860. osztr. államsorsjegyek	157.25
Osztrák-magyar bankrészvény	1078.—
Magyar hitelbank részvény	461.50
Osztrák hitelintézet részvény	394.80
Osztrák-magyar államvasuti részvény	407.50
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	979.—
Német birodalmi márka	60.35
London vista	123.40
Paris vista	40.90
20 márkás arany	12.07

Szent László-nyomda-részvénytársaság

Nagyváradon, Apáczá-utca 3. szám.

Ajánlja magát a nagyérdemű közönségnek mindennemű könyvnyomdai munkákra úgy mint:

Napi és heti folyóiratok, irodalmi művek, iskolai értesítők, úrlapok, rovatos ívek, továbbá diplomák, részvények, oklevelek, bizonyítványok, eljegyzési és esketési kártyák; névjegyek, gyászjelentések, báli meghívók, tánczrendek, számlák, árjegyzékek, körlevelek, jegyzői, ügyvédi és közjegyzői nyomtatványok, valamint falragaszok legizlésebb kivitelben való előállítására, úgy fekete mint színes nyomással a legjutányosabb árak mellett.

Raktáron tart egyházi nyomtatványokat, u. m.: **Kereszteltek, Egybekeltek és Megholtak anyakönyve, ezeknek kivonati iveri, Templomszámadási ívek, Bevétel- és Kiadás, Alapítványi jelentések,** stb. stb.

Megrendeléseket elfogad a nyomda üzletvezetője.

A nyomda egészen ujonnan a legdivatosabb és izlésebb betűkkel, valamint légszesz-motorral van felszerelve és elsőrendű munkaerők fölött rendelkezik.

Mindezeknél fogva vagyunk bátor vállalatunkat a t. cz. közönség szives pártfogásába ajánlani és maradunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad, 1894, december hóban

A Szent László-nyomda-részvénytársaság.

(5) 0—27

••• Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. •••